

Hồi Long Ngươi Đi

Lâm Quang Tới

*Mẹ là lọn mía ngọt ngào
Mẹ là nải chuối buồn cau
Là tiếng dế đêm sâu
Là nắng ấm nương dâu
Là vốn liếng yêu thương cho cuộc đời*
(Thơ Nhất Hạnh)

Tạm dừng lại tất cả những hoạt động thường nhật của cuộc sống, tôi lại trở về. Lần này không phải thăm mẹ mà là để nhận diện và hy vọng được hầu chuyện với mẹ lần sau cuối, trước khi người từ già cõi thế gian chứa đầy những sanh, lão, bệnh, tử. Mẹ đã tần tảo nuôi con khôn lớn. Giờ thì các con như những cánh chim bay bạt bốn phương trời, không có dịp đoàn tụ với mẹ cùng một lúc, trong khi tuổi hạc của mẹ đã quá hẳn cái tuổi “cổ lai hy”! Cái tuổi gần đất xa trời. Biết nói sao đây. Thương mẹ quá! Những ngày gần đây hưng tin về mẹ tiếp tục được gọi đến tới tấp qua những thần thông của thời đại. Không phải thiên nhĩ thông hay thiên nhãn thông tự tại như Chư Phật sẵn có, mà là “thần thông cách vật” điện thoại, điện thư... Nhà tôi khuyến khích tôi nên đi về gặp mẹ.

Vì là kẻ ở miền xa, nên tôi phải lái xe cả ngày trên xa lộ mới về được Houston, trong khi nhà tôi đang lo thủ tục mua vé máy bay. Cạn quá, nên tất cả các chuyến bay đường gần về Việt nam đã hết vé. đành phải chịu về đường xa qua hãng hàng không Singapore. Không có sự lựa chọn, phải chịu thôi. Đã về đến Houston sau một ngày mệt mỏi, nhưng phải chờ đến ba hôm sau mới có chuyến bay về Việt nam. Lộ trình nghe qua phát ớn xương sống: Từ Houston sang Mạc tư khoa, chờ hai giờ, sang Singapore chờ thêm ba giờ nữa và sau cùng đến điểm cuối. Tổng cộng đi và chờ đợi mất hết hai mươi lăm giờ. Ngán ngược. Lần trước về thăm hờ bao nhiêu thì lần này về với tâm trạng bồn chồn, thổn thức cho một nỗi niềm riêng! Tôi miên man cho một sự gì nghiêm trọng sắp xảy đến với mẹ hiền. Ngồi trên phi cơ niệm Phật mà tâm vẫn chưa an vì không tập trung được. Linh tính như báo hiệu một điềm không lành. Bởi vậy Chư Phật ba đời đã

nói không sai “Ta bà khổ, ta bà khổ” mà trường hợp của mình là “ái biệt ly khổ” (người thương mà mình phải xa lìa là khổ).

Màn ảnh nhỏ có kích thước khoảng chừng 6x8 inches gắn phía trước mỗi hành khách đều có ghi rõ đường bay và cập nhật mỗi nửa phút về giờ giấc, khoảng cách ở nơi đi, chốn đến, còn bao lâu nữa sẽ đến, nhiệt độ không khí bên ngoài phi cơ v.v... Các chiều dài viên hàng không trong bộ đồng phục duyên dáng kiểu Singapore bận rộn, nhưng niềm nở tới lui dọc theo hai lối đi để phục vụ thức ăn, nước uống cho hành khách trong suốt không trình. Họ chỉ được ngồi yên khi phi cơ cất và hạ cánh. Thỉnh thoảng tôi nghe tiếng viên phi công trường cập nhật tình hình thời tiết và đôi lúc phi công bật đèn báo hiệu cho hành khách nên cài dây an toàn. Theo dõi trên màn ảnh nhỏ tôi thấy phi cơ giờ đây đã qua khỏi New York, đang hướng về phía Bắc của Đại tây dương. Vì luôn nghĩ đến mẹ nên phải nói thật lòng mình: “thân” tôi tuy ngồi trên phi cơ, nhưng “tâm” thì đã về với mẹ tự bao giờ. Mình chỉ mong sao cho “thân” mau được về hòa hợp với “tâm”. Có lẽ đã khuya, nên tôi thiếp đi lúc nào không hay... và sau nhiều giấc ngủ chập chờn, mở mắt ra thấy chiếc Boeing-777 với 200 chỗ ngồi vừa từ từ đáp xuống phi trường Mạc tư khoa.

Xem kìa ... xuyên qua các cửa sổ nhỏ, cuối tháng ba đầu tháng tư rồi, nhưng ngoại biên phi trường Moscow vẫn còn đầy tuyết phủ. Bên trong phi trường thì tuyết được gom lại thành từng đống cao. Lần này muốn về đến đất mẹ, tôi phải nương theo... **đường mây qua xứ tuyết.**

Sau khi hoàn tất thủ tục hải quan tại phi trường Moscow và chờ đợi chuyến bay kết nối, bà con lại tiếp tục “chịu trận” thêm một màn “xếp lớp như cá hộp” nữa từ Moscow sang Singapore theo không trình phía bên kia của nửa vòng trái đất: Afghanistan, Iraq, Ấn độ, Ấn độ dương, Thái lan và sau cùng là Singapore. Đúng là chu du một vòng quanh quả địa cầu. Ngồi lâu quá không những “tăng kếp” mà còn sưng hai bàn chân, mấy hôm sau mới bớt. Tuần trước đi chùa Giác Lâm ở Huntsville nghe Thầy kể câu chuyện một âm hồn khiếu nại với Diêm Vương là tự nhiên mình đi chợ rồi bị trúng

gió độc chết, rớt xuống đây mà không được Diêm Vương thông báo trước như ở trên thế gian. Bất công. Diêm Vương phán chắc với âm hồn này rằng, Ngài đã gửi rất nhiều điện thư cảnh báo đến khách trần, nhưng khách trần mê muội cứ làm ngơ, giả vờ như mình sẽ chẳng bao giờ chết. Ngày xưa ngồi máy bay đi đường xa không biết mệt là gì, nhưng lần này ngoài mỗi mệt, bàn chân còn bị phù. Suy nghĩ cho cùng, thì ra đây cũng là một lá thư dưới dạng khác mà Diêm Vương đã gửi cho mình rồi đây. Tự hỏi lòng đã tỉnh thức để niệm Phật, niệm Pháp, niệm Tăng chưa? Âu cũng là một kỷ niệm, cho dù một kỷ niệm không vui.

Chuyến bay từ Houston sang Moscow thừa thớt hành khách, nhưng từ Moscow trở về sau lại đông đầy. Do vậy, khi đến nơi, tôi phải chờ khá lâu để qua trạm hải quan cũng như chờ lấy hành lý ở phi cảng Tân sơn nhất. Hành khách ra hết rồi nhưng chưa thấy mặt mình nên mấy đứa em đón mình bảo nhau, chắc anh ba đi lạc sang Bắc cực rồi hay sao chứ? Định bỏ về. May thay lúc đó tôi cũng vừa kịp xuất hiện. Hú hồn! Khi về đến Rạch giá tôi được đứa em hướng dẫn vào phòng cấp cứu thăm mẹ và được căn dặn kỹ lưỡng:

- Gặp mẹ không được khóc vì mẹ đau tim. Một con xúc động của mẹ lúc này theo lời nhân viên trực có thể vô tình đưa mẹ sang bên kia cửa tử dễ như chơi.

Phòng cấp cứu đơn sơ nhưng đầy áp bệnh nhân. Hé mở cửa sổ, thấy mẹ đang nằm. Tôi nhìn đôi mắt mẹ... lim dim như đôi mắt của một nhà sư đang nhập định. Tôi bèn đi sang cửa cái, nhẹ nhàng bước vào phòng và ngồi xuống ghé cạnh mẹ. Y tá trực không nói gì. Thấy tôi, mẹ nhận ra ngay, gương mặt mẹ tươi lên và thỏ thẻ hỏi không chút lẩn lộn. Mẹ nói qua ông dưỡng khí chụp trên mũi, vừa đủ cho tôi nghe:

- Vợ con có về không?

- Thưa Má, không. Con đi về gấp... mình ên thôi. Má có khỏe không? Trong người Má cảm thấy thế nào?

- Bây giờ thì khỏe. Má khi mệt khi khỏe, không chừng đổi. Nó vậy đó. Mấy đứa nhỏ khỏe không?

- Thưa Má tất cả đều khỏe.

Tôi sờ mặt, sờ trán và cầm lấy tay mẹ thật lâu, nắn nót lòng bàn tay mẹ như muốn lưu giữ lại sự ấm áp quý báu nhất trên đời. Đầu tròn nhẵn vì mẹ đã xuống tóc quy y tam bảo. Mẹ tu tại gia. U bàn tay mẹ đầy những vết bầm ở những chỗ mũi kim chuyễn nước biển vào. Mẹ vẫn nằm yên. Y theo lời dặn, tôi cố ngăn dòng nước mắt, cũng không dám nấc lên tiếng khóc, mặc dù tâm tôi thì đã tràn đầy... Xa quê hương, nhớ mẹ hiền! Hôm nay được kề cận bên người, tôi thấy cõi lòng mình vui bớt nỗi khổ đau, mặc dầu mình không thể giải quyết được điều gì cho Mẹ trong lúc thập tử nhất sinh này. Vì mẹ hay mệt bất thường nên y tá trực không cho mẹ nói nhiều.

- Thôi để mai nói chuyện tiếp nếu má khỏe. Mẹ bảo.

Không ngờ đó là những lời sau cùng mẹ trần trời với tôi, đứa con mà mẹ thương nhất trên đời. Thật ra tôi cũng thấy mẹ mệt, sau khi mỗi mòn chờ đợi đàn con từ tứ phương tám hướng ở hải ngoại trở về. Chỉ có hai trong số bốn đứa con hải ngoại có duyên được hầu chuyện lần cuối với mẹ. A Di Đà Phật!

Tôi bước ra ngoài phòng cấp cứu. Một Thầy trong chiếc áo nâu sòng cũng đang đứng bên ngoài phòng. Tôi liền chào Thầy và được biết Thầy đã đến với mẹ trước tôi một hôm. Thầy đến từ Phương Liên Tịnh xứ ở Đại ninh, Đà Lạt, nơi mẹ quy y. Hỏi ra mới biết Ni sư trụ trì Tịnh xứ quán chiếu thấy bốn mạng của mẹ không còn bao lâu, vì tuổi thọ sắp hết, nên đã cử vị phó trụ trì cùng một Đại đức nữa về Rạch giá hộ niệm cho mẹ trong lúc lâm chung. Tịnh xứ cho biết chỉ trong vòng vài ba hôm trở lại thôi. Theo Phẩm thứ tám, quyển Trung của Kinh Địa tạng nói rằng:

Trong cõi Diêm Phù Đề, những người làm lành đến lúc mạng chung cũng còn có trăm nghìn quỷ thần ác đạo hoặc biến ra hình cha mẹ, nhân đến hóa làm người thân quyến, dẫn dắt thần hồn người chết làm cho đọa lạc vào chốn ác đạo, huống chi là những kẻ, lúc sanh tiền đã sẵn tạo nghiệp ác...

Mẹ có phước vì trong lúc cận tử mà có cơ hội gặp được thiện tri thức hộ niệm cho. Tôi xin phép Thầy được trở về nhà nghỉ vì “ngựa phi đường xa” đã thấm mệt. Lúc đó khoảng 9:30 tối. Vừa ngả lưng lên giường là đã thiếp đi lúc nào không hay. Không biết mình đã ngủ được bao lâu, nhưng trong cơn mê, nghe có tiếng vang gọi tôi. Thì ra một đứa cháu đánh thức mình để báo tin bà ngoại đang hấp hối. Tôi quên ngủ, quên mệt, tỉnh dậy ngay. Đứa cháu dùng xe Honda đưa tôi trở lại nhà thương gặp mẹ. Thầy cũng còn ở bên ngoài phòng cấp cứu, đôi mắt lúc nào cũng hướng vào chỗ mẹ đang nằm.

Một lát sau như cảm niệm điều gì, Thầy bước vào trong, tiến về đầu giường chỗ mẹ nằm và liên tục niệm chú. Hai tay Thầy chuyển luân các mật ấn. Tôi cũng bước vào trong. Tôi

nghiệp các nhân viên trực hết sức cật lực với mẹ. Chuyển tiếp thêm oxygen. Còn nước còn tát, nhưng giờ lâm chung đã điểm... Thầy vẫn thâm niệm trợ duyên. Một chập sau Thầy khế bảo tôi “*Lạy đi, lạy đi...*” Khổ chưa, vô thường lại gọi cho tôi thêm lá thư thứ hai “*Mẹ đã thần nhiên ra đi.*” Nhưng lúc đó mắt trần tôi chưa rõ điều gì xảy ra cho mẹ, chỉ làm theo lời hướng dẫn của Thầy. Sau hỏi lại Thầy mới rõ, đó là lúc thần thức vừa rời khỏi xác lúc nửa khuya. Sự kiện này minh chứng một điều: *Cặp mắt người tu chân chính có thể thấy những gì mà nhục nhãn của phàm phu không thấy được.* Sau đó tôi nhìn sang dụng cụ theo dõi nhịp tim và nhịp thở. Tất cả đều hiện ra những con số zero. Chu choa, chỉ một chuyển về quê mà vô thường đã gọi cho tôi liên tiếp hai lá thư với lời dặn rằng hãy mau mau tỉnh thức. Có ai biết được... “*Nỗi Lòng Người Đi !!*”

Nhục thân mẹ được đưa về nhà. Sau đó quý Thầy hướng dẫn con cháu ngồi xung quanh mẹ và đồng niệm danh hiệu Đức Phật A Di Đà cho đến khi tắt liệm vào lúc 9 giờ sáng, nhưng dời lại ba giờ chiều cùng ngày (dời lại 3 giờ chiều để chờ Tiếng về) và lễ phát tang cũng đã được cử hành ngay sau đó. Đặc biệt quý Liên hữu thuộc chi nhánh của Liên Phương Tịnh xứ tại Rạch giá do huynh trưởng Chân Nguyên Trần Văn Toàn hướng dẫn cũng thay phiên nhau ngồi niệm hồng danh Phật cùng với gia quyến. Tiếng ở Úc châu đã kịp trở về nhìn mặt mẹ trước 3 giờ chiều. Trong các anh em ở hải ngoại chỉ có Hiếu và tôi được hầu chuyện với mẹ lần sau cuối. Trung và vợ về sau cùng.

Sau khi hay tin mẹ mất, vị trụ trì Phương Liên Tịnh xứ đã cử thêm ba Đại đức Ni về Rạch giá để tăng cường thêm đạo lực hộ niệm cho mẹ. Phước đức cho mẹ chúng tôi. Ngày hôm sau quý thân hữu xa gần đã đến viếng, điện thư, gửi phước cùng vòng hoa phân ưu. Xin chân thành cảm niệm.

Do sự tu tập đồng mãnh, tinh tấn và thực hành Bồ tát thí không mệt mỏi của mẹ lúc sanh tiền, Chư Tôn Đức cùng quý Liên hữu ở các Chùa, Tịnh xá, khắp nơi trong tỉnh, quận đã lần lượt theo lịch trình sắp xếp đến trợ duyên, phúng kinh kỳ siêu, hộ niệm và hồi hướng công đức có được cho mẹ liên tục trong suốt ba hôm liền.

Do đó, cháu Thới đánh máy lại bài Cảm tạ để Bác Tiếng đọc trước giờ Di quan:

Hôm nay trước khi làm lễ Di quan đưa Kim quan của mẹ chúng con về nơi an nghỉ sau cùng, hiểu quyến chúng con xin thành kính dâng lời tác bạch:

Nam Mô Bốn Sư Thích Ca Mâu Ni Phật

Nam Mô Phương Liên Tịnh Xứ Mật Tịnh Đạo Tràng, Cổ Hòa Thượng Tổ Sư Thích Thượng Thiên Hạ Tâm thủy từ minh chứng

Kính bái bạch Chư Tôn Đức, Đại Đức Tăng, Đại Đức Ni

Kính bạch quý Liên Hữu

Kính bạch chư thân bằng quyến thuộc gần xa

**Bóng mát tàn cây của Mẹ hiền
Từ nay tan biến khắp không gian
Nhưng lời Mẹ dạy con còn nhớ
Gắng công niệm Phật sẽ có ngày.**

Kính bạch Chư Tôn Đức,

Hôm nay mẹ chúng con đã rời khỏi Lữ quán Ta bà để lại bao niềm thương tiếc cho chúng con và hàng quyến thuộc. Thương Mẹ, chúng con sẽ cố gắng hơn lên, noi gương sáng của mẹ hiền để tiếp tục tu học, hướng về bảo sở Tây phương và thiết tha hộ trì đạo pháp, thực hiện bi điền, kính điền (một sự nghiệp tinh thần mà mẹ theo đuổi không biết mệt mỏi trong suốt quãng đời còn lại của người). Đây chính là gia bảo rất to lớn và là gương sáng cho chúng con noi theo. Ngày nay vì cơn vô thường... chợt đến, đánh mất đi bóng mát thân thương của mẹ hiền, và sự kiện này đã để lại trong lòng chúng con một niềm thương kính bao la. May thay chúng con được Chư Tôn Đức nhủ lòng thương tưởng. Với tấm tình Linh sơn cốt nhục cao cả, Chư Tôn Đức đã cùng vân tập về đây hộ niệm. Nhất cú, nhất kệ Chư Tôn Đức đã đem hết đạo lực, bi lực hồi hướng công đức có được, cho giác linh mẹ chúng con được hội nhập Liên Trì Hải hội.

Chúng con vô cùng cảm kích và nguyện nương theo hạnh đức của mẹ còn dang dở để thiết tha tu học và hộ trì Phật pháp. Kính nguyện hồng ân Tam Bảo luôn luôn gia bị cho Chư Tôn Đức thân tâm thường lạc, chúng sanh dị độ, Phật sự viên thành; đồng thời chúng con cũng cảm niệm chư Liên hữu đã ân cần đến viếng và hỗ trợ cho thân mẫu chúng con. Cũng xin cảm niệm chánh quyền địa phương đã tạo điều kiện cho tang lễ được thập phần viên mãn. Cũng không quên cảm niệm quý thân bằng quyến thuộc gần xa đã đến viếng thăm, gửi vòng hoa phân ưu, đồng hộ niệm cùng tang quyến chúng con.

Trong khi tiến hành tang lễ chúng con không sao tránh khỏi những sai sót, lầm lỗi. Ngưỡng mong Chư Tôn Đức cùng tất cả liệt vị từ bi niệm tình tha thứ.

**Nam Mô Chứng Minh Sư Bồ Tát Ma Ha Tát
Nam Mô Hoan Hỷ Tạng Bồ Tát Ma Ha Tát**

Khi đưa mẹ đến nơi an nghỉ nghìn thu kế bên Cha tại Láng sơn, Thầy làm lễ rước hương linh mẹ về nhà an vị. Sau lễ an vị, Thầy cầm lấy tay tôi, dịu tôi sang một bên gần cửa sổ cạnh bàn thờ mẹ và cứu huyền như để tâm sự một điều gì:

- Thầy rất hoan hỷ thấy các con mai táng cho bà Cô đúng theo nghi thức Phật giáo. Lý do là vì bà Cô đã đồng mãnh tinh tấn tu hành trong một thời gian khá lâu. Bà Cô nay đã là đệ tử Phật nên phải được mai táng theo đúng quy thức Phật giáo. Thầy

có một vài cảm ứng từ bà Cô trong suốt thời gian hộ niệm vừa qua. Thầy xin chia sẻ với con...

Sau khi chôn cất mẹ xong, trong lúc ngồi xe trên đường trở về nhà trước khi an vị hương linh, nhìn tấm ảnh mẹ trên tay, tôi nhớ lại một câu chuyện vô thường mà Đức Phật đã giảng cho ngài A Nan. Chuyện kể rằng:

Một hôm khi Phật đi khất thực trong thành Xá vệ trở về. Chiều hôm đó nghe trong người hơi lạnh, Ngài ra ngồi phơi nắng, vén y để lộ làn da lưng nhăn nheo. Thấy vậy ngài A Nan xem lưng Phật và nói rằng: *Ôi, da của Thế Tôn không còn láng mịn như xưa nữa. Lưng ngài đã hơi còm tới trước. Còn đâu những gì của thời trai tráng.* Phật bảo: *Đúng thế, A Nan. Cái già nó ở trong cái trẻ. Cái chết nằm trong cái sống. Thân ta rồi đây cũng hư hoại không tránh khỏi vì hữu sanh thì hữu tử. Hữu thành thì hữu hoại. Vô thường chi phối cả thế gian không chừa một ai. Dù là Phật đi nữa, nhưng nếu còn mang cái thân giả hợp này thì cũng chịu sự chi phối của vô thường biến hoại. Vì sao? Vì thân này do duyên hợp mà thành. Hết duyên sẽ hoại. Thành Phật không phải là thành cái da dẻ hôi thúi này, mà thành Phật là thành cái tâm trí tuệ thấy đúng lẽ thật.*

Ngày xưa đọc qua những vần thơ sau đây của Thầy Nhất Hạnh tôi thấy ý thơ rất thâm trầm, ý vị:

*Khi xưa... tôi còn bé
Mẹ tôi đã qua đời
Lần đầu tiên tôi hiểu
Thân phận kẻ mồ côi
Quanh tôi ai cũng khóc
Im lặng tôi buồn thối
Để dòng nước mắt chảy
Là bớt khổ đi rồi ...*

...
*Hoàng hôn... phủ trên mộ
Chuông chùa nhẹ nhàng rơi
Tôi thấy tôi mất mẹ
Là mất cả bầu trời ...*

Lần này đọc lại bài thơ trên, ngoài cái ý điệu thâm trầm nói trên, tôi còn cảm nhận thêm một điều sâu sắc khác: Thấm thía quá và những dòng lệ tự nhiên lăn tròn trên đôi má! Thấm thía, chắc có lẽ vì nó diễn tả hết sức trung thực tâm trạng của mình. Tâm trạng của một người con vừa mất mẹ. Mất mẹ là mất cả một bầu trời thương yêu. Ôi! Đoạn trường ai có qua cầu mới hay!

Rạch giá như một chàng trai miền duyên hải, nhiều tài hoa nhưng bất hạnh. Lần lượt đưa tiễn những người tình biệt ra khơi... Ba mươi một năm trôi theo sóng nước đại dương đi rất xa, nhưng chỉ với hai lần về quê thăm mẹ. Vì chỉ hai lần về thăm quê, nên đối với tôi, một người con xa xứ, Rạch giá là nơi “*đi để mà nhớ, không phải ở để mà thương.*” Và rồi một lần nữa lại ra đi, nhưng lần này thì mang theo mình một tâm tình chưa trọn vẹn, một nỗi nhớ chưa nguôi, cũng như chưa định được ngày về. Ngày xưa đi phân ưu cùng bạn bè, thấy thân mẫu bạn mình nằm im lìm trong cổ áo quan, lòng mình se lại. Tôi se thắt cho một chuyện gì chưa đến, nhưng chắc chắn ngày nào đó sẽ đến với mẹ mình. Vì sao? *Vì mẹ già như chuối chín cây.* Và giờ đây, ngày ấy đã đến: **Mẹ ơi! hơn tám mươi lăm năm... một cuộc đời.**

Có tiếng hát liêu trai của Cô Khánh Ly từ trong tiềm thức theo điệu nhạc... chậm và buồn, vừa từ từ vọng về:

*Hạt bụi nào... hóa kiếp thân tôi
Để một mai... tôi về làm cát bụi
Ôi cát bụi một nhồi
Tiếng động nào gõ nhịp khôn nguôi
Bao nhiêu năm làm kiếp con người
Chợt một chiều tóc trắng như vôi
Lá úa trên cây rụng đầy
Cho trăm năm vào chết một ngày*

Nắng xuân vàng đã bao phủ bờ vai tôi và lời ai ru con... trong cơn gió hiu hiu buồn. Mẹ ơi, Mẹ vừa đi qua đời con và giờ đây con đã trở lại **miền xa, trời cao đất lạ, nhiều Đông lấm Hạ, nói tiếp đi qua**, sẽ vắng bóng Mẹ già...

Đang ở trong tâm trạng này, nếu có ai hỏi con:

- Quê hương là gì?

Con sẽ trả lời:

- Quê hương là “chùm khế ngọt”, là nơi ôm ấp những hình hài mà người ra đi thường nặng lòng khi nghĩ đến. Phải không Mẹ?!

Kính chúc Mẹ đời đời bình an trong ánh từ quang Chư Phật ở nơi Bến Giác chiều Xuân có ánh đạo vàng.

Xin cảm thông niềm đau với những người con đã mất Mẹ.

Lâm Quang Tới
April, 30, 2010